

Tocmai firescul acestei relații extraconjugale supune atenției acest film, care exclude maniheismul eticist telenovelistic sau cauțiunile unui romantism edulcorat unde pasiunea evacuează morala de pe scenă.

arte

Marți, după Crăciun (2010)

Regia: Radu Muntean. **Cu:** Mirela Oprisor, Mimi Brănescu, Maria Popistașu. **Genul filmului:** Dramă. **Durata:** 99 minute. **Premiera în România:** 17.09.2010. **Produs de:** Multimedia Est.

Noul film al lui Radu Muntean, *Marți, după Crăciun*, precizează încă odată ADN-ul minimalist al cineaștilor care pornește de la o situație banală, care evoluează pe coordonate previzibile și a cărei „rezolvare” nu implică nimic spectaculos, nimic paradoxal, nimic care să invoce o problematică abisală, devianțe, pasiuni devoratoare, sau un context sapiențial-sociologic mai larg decât cel al poveștii, un pretext pentru dezbaterăa unor probleme esențiale pentru societatea de tranziție etc.

Povestea ar putea fi rezumată astfel: Paul (Mimi Brănescu) este căsătorit cu Adriana (Mirela Oprisor), cu care are o fetiță, Paul se îndrăgostește de Raluca (Maria Popistașu) care, la rândul ei îndrăgostită, acceptă provizoriul unei relații care nu-și găsește împlinirea dincolo de timpul furat cuplului inițial. În fine, Paul se decide să se despartă de Adriana și să se căsătorească cu Raluca. Ar trebui precizat că nimic nu o dezavantajează, nu o discreditează pe Adriana în fața Ralucai și viceversa, că relația dintre Paul și Raluca nu este una compensatorie, nu apare din dorința bărbatului de a lărgi câmpul experienței sexuale, caz în care Paul nu ar fi renunțat la soția sa. Unde este atunci fisura unui cuplu care pare din exterior într-o armonie deplină? Dacă există, când s-a produs, ce a determinat-o? Nu știm și nici finalul filmului nu lămurește acest lucru. După o criză care are doza ei de violență conjugală, Paul și Adriana se decid să se despartă în mod decent în așa fel încât copilul lor să nu înregistreze divorțul ca pe o traumă majoră, iar familiile lor să nu treacă printr-o tensiune insuportabilă. Filmul începe cu o scenă de dragoste între Paul și Raluca, și trebuie să treacă timp pentru a realiza că este vorba de un cuplu de amantși, pentru că nimic nu invocă vinovăția, tensiunea, melancolia etc. De la început existența paralelă a celui alt cuplu se desfășoară pe coordonatele normalității, fără conținutul litigios al relațiilor întemeiate pe pasiuni irevocabile sau/și tensiuni sexuale insuportabile ca în *Carne trémula* (1997) al lui Pedro Almodóvar sau pe sensibilități malade ca în *Damage* (1992) al lui Louis Malle.

Tocmai firescul acestei relații extraconjugale supune atenției acest film, care exclude maniheismul eticist telenovelistic sau cauțiunile unui romantism edulcorat unde pasiunea evacuează morala de pe scenă. Regizorul suspendă orice rezolvare facilă printr-un stereotip, dezvoltând datele unei situații aparent simple. Radu Muntean ne pune în fața unui *fait accompli*, ne relatează posibilitatea simplă în care un cuplu se desface fără posibilitatea de a incrimina pe cineva. Dramatismul care nu conduce la tragedie stă în aceea că alchimia unei relații are propriile inefabile, că uneori ceea ce pare sudat deplin este fragil și inconsistent, că și atunci când este nedrept ca lucrurile să se întâmple așa, vinovăția nu poate fi atribuită în termenii unei justiții circumstanțiale. Raluca încearcă să-l facă pe Paul să-i cumpere un cadou fiicei sale și din partea ei, atenția acordată copilului acestuia nefiind o strategie de a-l câștiga pe bărbatul pe care-l iubește, ci o consecință a acestui fapt. Imaginea gestului ei se suprapune peste cea a mamei naturale ca o umbră tandră, neprecizată. Această finețe o scoate în evidență de fiecare dată, finețe față de care reflexele conjugale ale soției apar estompatе. Întâlnirea accidentală dintre cele două femei în cabinetul stomatologic unde Paul își duce fiica, tratată cu maximă atenție de Raluca, creează o tensiune și o vibrație aparte. Nu este vorba de o rivalitate prostescă, ci de sentimentul propriei imponderabilități, al propriei fragilități pe care Raluca îl trăiește. Subtilitatea regizorului ajutat de jocul actorilor se află în aceste nuanțe, în vibrațiile subliminale ale unui gest, ale unei priviri. Situația stânjenitoare pentru Paul și Raluca ține de o suprapunere a planurilor, soția lui Paul este o prezență legitimă, mamă a copilului, ea este atentă la tratamentul care i se acordă profesional, indiferentă la prezența celeilalte femei. Prezența Ralucai este, de asemenea, legitimă, în spațiul unde-și exercită meseria. Afectiv lucrurile stau altfel, cuplul format din Paul și Raluca există într-o dimensiune paralelă, cuplul format din Paul și Adriana se află cantonat la rândul său într-o altă dimensiune, tensiunea rezidă în faptul că aceste dimensiuni devin accidental tangente actualizând simultan momente ale unor temporalități diferite. Raluca se simte probabil umilită, exterioră familiei reunite în cabinetul ei, redusă la exercițiul funcțional al profesiei, iar Paul sesizează acest tangaj periculos al relației sale ascunse. La Radu Muntean, cele mai simple situații au un recul care te aruncă într-o altă dimensiune. Paul se decide să o vadă pe Raluca care s-a dus să-și viziteze mama, iar întâlnirea cu mama acesteia este inevitabilă. Nu va avea loc o scenă penibilă, un scandal, dar

■ cronica filmului de angelo mitchievici

Viata e în altă parte

tensiunea se acumulează treptat. Părinții Ralucai și-au imaginat pentru ea un destin în care împlinirea înseamnă o familie. La ea acasă, Paul este un intrus și e receptat ca atare, locul este spațiul ei de refugiu, iar Paul realizează că universul femeii pe care o iubește, disponibilitatea ei nu exclud spații protejate ale intimității care-l exclud. Ceea ce-l determină probabil să acționeze ține de intuiția corectă a instalării sale într-un dezechilibru care-l erodează deopotrivă pe el și pe Raluca, a suferinței pe care o produce și pentru care nu există formule compensatorii. Ieșirea din impas nu se poate face decât printr-un alt dezechilibru major. Există un anumit tip de curaj, un curaj care nu implică virtuțile din care sunt fabricați eroii, un curaj al sincerității. Reacția violentă nu poate fi evitată, într-un interval

scurt este parcursă o întreagă gamă afectivă de la furie la disperare, de la repulsie la nevoia de afecțiune imediată, de la invectivă la rugămintе. Adriana își va regăsi echilibrul la scurt timp pentru a judeca lucid situația și a reveni asupra deciziilor radicale enunțate în momentul de tensiune maximă. Cuplul joacă în fața socrilor „comedia” familiei, păstrează aparențele și din nou revine prin alunecare scena întâlnirii la cabinetul medical, efortul de a menține echilibrul fragil al unei situații tulburi. Așa cum s-a deschis, filmul se și închide cu o situație perfect firească, dar inautentică, înșelătoare. În ambele situații ești pus în fața unei scene de familie, un cuplu după ce a făcut dragoste, care se dovedește a fi un cuplu de amantși, și o familie reunită în jurul mesei de Crăciun, însă o familie care tocmai s-a desfăcut. ■